

Metodická inspirace

Veronika Poldauf Riedlbauchová

To je andělení!

Vážená paní učitelko, vážený pane učiteli,

držíte v rukou metodický list, který pro Vás vytvořily lektorky Divadla Drak, aby Vám co nejvíce usnadnily přípravu Vašich žáků a studentů na představení a nabídly možnosti další práce s tématy po jeho zhlédnutí. Jednoduché aktivity rozvíjejí téma inscenace a napomáhají umocnit zážitek z návštěvy divadla. Jednotlivé kroky na sebe navazují a vytvářejí ucelenou lekci, mohou však být využity i samostatně či jinak přizpůsobeny věku (3+), možnostem a potřebám skupiny.

Doufáme, že Vám tento list bude příjemným a užitečným pomocníkem a přinese mnoho inspirace pro další kreativní práci ve Vaší třídě. Využijete-li jej ve Vaší práci s dětmi, budeme rády za Vaši zpětnou vazbu v podobě jakýchkoli zpráv, připomínek, nebo fotografií. Napsat nám můžete na: neduha@draktheatre.cz, fidlerova@draktheatre.cz, pokorna@draktheatre.cz nebo na fb Divadlo DRAK a Mezinárodní institut figurálního divadla.

Klára Fidlerová a Jana Neduha
lektorky Divadla Drak

Barbora Kamenická Pokorná
dramaturgyně Divadla Drak

SLOVO DRAMATURGA

Představte si, že vám takhle jednoho dne zničehonic spadne domů anděl. Kde se vzal, tu se vzal. Ještě před chvílí si poletoval někde nad oblaky a najednou je tady. Našemu světu nerozumí, jeho pravidla nezná a rád by se vrátil zase zpátky. Ale jak se to dělá? Jak mu jen pomoci? Snad by mohla poradit maminka, jenže ta celé té historce nějak nechce věřit. A přitom ten anděl je tady. Každý ho vidí, každý ho slyší, nikdo ho nemůže přehlédnout. Nebo může?

Nová autorská inscenace na pomezí poetického fyzického divadla a klaunské grotesky od osvědčeného tvůrčího tria Riedlbauchová – Stránská – Čtvrtník, které už pro Divadlo Drak připravilo úspěšnou a cenami ověřenou inscenaci Do hajan!. V jejich nové inscenaci se vedle Petry Cicákové a Ludka Smadiše, kteří už svůj mimořádný pohybový um i cit pro gag bohatě předvedli právě v Hajanech, představí i dva nejmladší členové drakovského souboru, Edita Dohnálková Valášek a Šimon Dohnálek.

1. ČÁST – PŘED PŘEDSTAVENÍM

V první části metodické inspirace Vám nabízíme aktivity, které by měly děti naladit na blížící se návštěvu divadelního představení.

JEDEN DEN V POHYBU

Cílem je naladit děti na neverbální způsob vyjadřování jakožto na primární jazyk pohybového divadla, k němuž inscenace To je andělení! patří. V průběhu této aktivity děti pohybově (beze slov) předvádějí běžné denní činnosti.

Zeptáme se dětí, co všechno dělají během jednoho dne. Jejich nápady pak použijeme při bočním vedení simultánní improvizace; vyzveme děti, aby si všechny společně zkusily zahrát na jeden takový den. Děti mohou začít vleže na zemi v situaci, než se ráno probudí. Jakmile zazní hudba, děti se probouzejí, den začíná.

Slovně popisujeme činnosti během dne, zatímco děti je pohybem a pantomimou předvádějí.

Např. Protáhneme se, utíkáme na záchod, pijeme z hrnečku, oblékáme si kalhoty, tričko, nasadíme si na hlavu čepici, jdeme do školky a cestou si kopeme do kamínku, jezdíme prstem po plotě, na zahradě stavíme bábovky/domeček z větví, jezdíme s autíčkem, válíme sudy, přecházíme přes přechod, šlapeme do louží — opatrně i rázně — tak, aby to šplouchlo atd.

U malých dětí si vystačíme s nápodobou a s ilustrací nabídnuté činnosti, u starších dětí doporučujeme dát jim větší prostor pro invenci jak ve vymýšlení aktivit, tak v jejich ztvárnění. U pokročilejších skupin tudíž z bočního vedení nezadáme přímo činnosti, ale například místa, kde se děti během dne ocitají (koupelna, kuchyně, šatna ve škole/školce, jídelna, hřiště, obchod, zahrada, pokojíček) a činnosti pojmenováváme nebo i rozvíjíme, až když je některé z dětí předvede. Potvrdíme tak dětem, že je vnímáme, a že je jejich hra dokonce čitelná. Můžeme takto nenásilně regulovat tempo i kvalitu hry, nabízet činnosti nejistějším dětem.

Např. Copak, kdo asi dělá ráno v koupelně? Někdo si právě čistí zuby nějakou nechutnou pastou, někdo to trochu odbyl. Někdo si pečlivě myje ruce mýdlem, někdo stříká vodu všude kolem...

Na této úrovni hry můžeme zařadit i pohybové hádanky.

POHYBOVÉ HÁDANKY

Děti za zvuků hudby pohybem improvizují činnosti na daném místě. Jakmile hudbu vypneme, děti se zastaví, jako by rázem zkameněly, jako by byly na videu a někdo zmáčkl tlačítko STOP. V každém zastavení pak vybereme jedno či dvě děti, jejichž socha se stane předmětem hádání. Pokud je těžké uhadnout činnost ze sochy, můžeme opět pustit na pár vteřin hudbu a nechat dítě v jeho činnosti znovu rozpohybovat.

POVÍDÁNÍ NAD PLAKÁTEM

Cílem je učit se využívat program či plakát jako zdroj informací o inscenaci. V průběhu aktivity děti s učitelkou či učitelem slovně sdílejí myšlenky a nápady konotované obrázkem — plakátem k inscenaci.

Představíme dětem plakát k inscenaci To je andělení! (viz přílohu)
Co všechno vidíte na obrázku?
Jaký ten anděl podle vás je?
Co takový anděl vůbec dělá?
Už jste někdy slyšeli slovo andělení?
A nějaké podobné slovo?
Jak vypadá nadělení?
Jak všelijak by mohlo vypadat andělení?
Je nějaké andělení nebo nadělení na obrázku?
Kde na obrázku by se andělení nebo nadělení mohlo ještě schovávat?

Nápady dětí se stanou námětem následujících her.

TO JE ANDĚLENÍ

Cílem je vyzkoušet si na vlastní kůži spojení zvuku a pohybu, jeho estetickou kvalitu. V průběhu aktivity se děti pohybují podle situačního zadání a zvukového doprovodu.

Představíme dětem škálu nástrojů, na které jsme schopní je minimalisticky doprovázet (Orffovy nástroje, klavír, kytara...).

Jaký nástroj by měl znít, když anděl letí/spí/svačí...?

Děti si vyberou, jaký nástroj by měl kterou andělskou činnost doprovázet, a následně si za našeho hudebního doprovodu na anděla zahrají. Měníme rytmus, tempo, případně melodii a jemně vedeme děti k tomu, aby hudební či zvukový doprovod promítaly do pohybu ve hře.

TO JE NADĚLENÍ ...

Cílem je vnímat estetickou kvalitu spojení zvuku a pohybu z různých úhlů. V průběhu aktivity se děti postupně pohybují dle fantazijního zadání, tvoří zvukový doprovod a pozorují hru z pozice diváka.

Rozdělíme děti do tří skupin, které se postupně vystřídají v různých rolích; jedna se bude pohybovat podle fantazijního zadání, druhá bude za pomoci Orffových nástrojů jejich pohyb ozvučovat, nebo zvukem doprovázet a děti ve třetí skupině se stanou diváky. S pomocí dětí nabízíme zadání pro fantazijní pohybovou improvizaci se zvukovým doprovodem:

Co by se stalo, kdyby...

...kdyby z kohoutku tekli bublifuk/ žvýkačka?

...kdyby z nebe padaly mince?

...kdyby byla celá podlaha pokrytá praskacími kuličkami?

...kdyby byla všude tma jako v pytli?

...kdyby se všechno, čeho se dotkneme, rozsvítilo?

...kdyby se všechno kolem dalo jíst?

...kdyby tu lítal neviditelný komár?

2. ČÁST – PO PŘEDSTAVENÍ

V druhé části metodické inspirace Vám nabízíme řadu aktivit a her, které navazují na zhlédnuté představení, a kromě reflexe samotného To je andělení! a témat s ním spojených, pomáhají dětem prohloubit vnímání divadla jako svébytného druhu umění.

PŘEBÍHAČKA

Cílem je uvědomit si a reflektovat nejvýznamnější prožitky z představení.

Během této aktivity se děti různým způsobem přesouvají z jedné strany místnosti na druhou.

Všechny děti se postaví na jednu stranu místnosti. Nabízíme dětem tvrzení související s jejich prožitkem z představení. Ten, pro koho tvrzení platí, přeběhne, přehopsá, přejde, přecupitá, přepochoduje vždy na opačnou stranu. Můžeme si hrát se zadáním pohybu, přesunu.

Po představení se mi chce běhat.

Mám z představení radost.

Fandil(a) jsem andělovi.

Fandil(a) jsem holčičce.

Fandil(a) jsem klukovi.

Fandil(a) jsem mamince.

Něco v představení mě překvapilo.

Chvíli mi bylo během představení smutno.

Něco v představení mě rozzlobilo.

Něčemu jsem nerozuměl(a).

Po každém přesunu můžeme zvlášť u starších dětí klást doplňující otázky na konkrétní okamžiky, které vzbudily různé emoce.

Co tě tak pobavilo/rozzlobilo/překvapilo?

V které chvíli ses cítil(a) smutný/á?

Proč jsi fandila andělovi/mamince/klukovi/holčičce?

ANDĚLENÍ BYLO, KDYŽ....

Cílem je reflektovat tematickou složku inscenace.

V této aktivitě děti slovně sdílejí své názory na téma nadělení x andělení.

Iniciujeme verbální sdílení názorů, případně též prožitků z divadelního představení a vedeme diskusi s respektem k jedinečnosti interpretace každého z malých diváků.

Bylo v divadelním představení tedy nějaké andělení?

Bylo tam i nadělení?

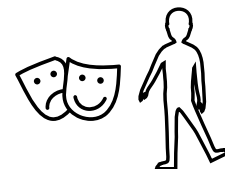
Kdy podle vás bylo na jevišti nadělení a kdy andělení?

Kde na obrázku-plakátu k inscenaci se tedy nadělení a andělení schovávaly?

Co ještě by se mohlo stát?

ANDĚLENÍ BYLO, KDYŽ....

Cílem je experimentovat se zhlédnutými principy a motivy a tím si je přivlastnit. Během těchto aktivit si děti hrají na to, co viděly v divadle.

Zkušenost ukázala, že nejžádanější „formou reflexe“ divadelního představení (u To je andělení! to platilo dvojnásob) je pro děti možnost hrát si na to, co v divadle viděly. Vysypeme-li z rukávu osvědčené metody a hry s pravidly, můžeme simulovat a herně rozvíjet jakoukoli situaci z představení, která děti zaujala.

My nabízíme dvě, o kterých víme, že nejčastěji poutají pozornost, a jednu, jež se úzce vztahuje k tématu inscenace:

Hra s ozvěnou

- Děti na jedné straně místnosti se střídají ve volání slov, která se jim spojují se zhlédnutým představením, zatímco děti na druhé straně jim unisono (i odděleně) dělají ozvěnu. Pro zcitlivění vnímání divadelních prostředků je dobré děti vést k tomu, aby neopakovaly pouze volaná slova, ale aby se snažily napodobit to, jak byla vyslovena, aby si i hrály s tím, jak hlasitě, rychle, táhle nebo trhaně slovo ozvěně pošlou.
- Pro děti od předškolního věku výše může být hra na ozvěnu (vystřížená přesně z To je andělení!) zároveň hrou didaktickou. Jeden z hráčů (u předškolních dětí učitel-ka) si vymyslí slovo, které pak pro ozvěnu na druhé straně místnosti hláskuje. Ozvěna opakuje nejdříve jednotlivé hlásky, a nakonec zavolá celé slovo.

Hra s bublinami

- Pro tuto aktivitu budeme potřebovat větší množství nafouknutých balónek. Děti se ocitnou v koupelně, kde s vodou tekoucí do vany přibývá mýdlových bublin. Bubliny postupně vyletují z vany. Děti se je snaží udržet ve vzduchu. Když totiž bublina spadne na zem, praskne a udělá kluzkou loužičku, kterou pak někdo (děti či snad maminka?) musí vyčistit. Udržováním balónek-bublin ve vzduchu se tak děti snaží nepřipravit se o větší zábavu a zároveň si ušetřit práci. Pro případ, že balónek spadne, můžeme mít připravený skutečný, nebo imaginární hadr/mop na podlahu.
- Zvláště se staršími dětmi se můžeme pokusit o hru s imaginární bublinou, kterou si nejlépe po kruhu a přes kruh pinkáme, odfukujeme, ale třeba i nafukujeme a přifukujeme.

Jak dostat anděla nahoru?

Kdyby děti byly v situaci kluka a holky z představení, jak by zkusily dostat anděla nahoru na nebe?

Podle věku a rozložení sil ve skupině nabídneme dětem způsob(y), jak sdělit a realizovat jejich nápady.

- přehráním situace za pomoci objektů (hraček...)
- pohybem — tancem
- pomocí Polikarpovy stavebnice
- nakreslením svého návrhu

Nad návrhy dětí by pak mělo dojít k završující reflexi tématu inscenace.

DISKUSE

Cílem je reflektovat téma inscenace a nechat zaznít pluralitu pohledů na tematické otázky. Během této aktivity děti verbálně sdílejí své názory na to, co a proč se v představení odehrálo.

Po předvedení všech návrhů na to, jak dostat anděla zpátky na nebe, iniciujeme sdílení dětských náhledů a názorů na tematické otázky inscenace *To je andělení!*

Proč se anděl chtěl dostat na nebe?

A jak a proč se vůbec dostal z nebe na zem?

Proč ho maminka neviděla?

Povedlo se mu dostat se zpátky do nebe? Jak jste to poznali?

Jak to, že se mu tak dlouho nedařilo dostat nahoru a na konci se to přece jen povedlo? Co se změnilo?

V čem nám to představení bylo blízké?

V BAREVNÉ SKVRNĚ

Cílem je poskytnout prostor pro niternou neverbální reflexi prožitku z představení. Během této aktivity děti vytvářejí barevné skvrny a dokreslují je podle své fantazie a vnitřní potřeby.

Připravíme čtvrtky, anilinky nebo inkoustové barvy, brčka a libovolné kreslicí náčiní. S naší pomocí nebo bez ní děti inkoustem či pomocí anilinových barev vytvoří na své čtvrtce barevnou skvrnu, kterou následně pomocí přelévání nebo foukání brčkem rozlijí do nepředvídatelného tvaru. (Můžeme záměrně volit s odkazem na scénografii inscenace modrou barvu, ale stejně dobře můžeme dát dětem barvu na výběr.) Zatímco bude skvrna schnout, požádáme děti, aby si ji dobře prohlédly, a zkusily, jestli v ní neuvídí kousek něčeho, co je na inscenaci zaujalo, či přímo potěšilo. To poté mohou tužkou/tuší/pastelkami do skvrn dokreslit.

Výtvarné tvoření můžeme uvést krátkou básní režisérky Veroniky Poldauf Riedlbauchové, která se stala mottem inscenace *To je andělení!* Zvláště vhodné to může být v případě, že děti budou hlouběji reflektovat roli anděla jako ochránce nebo proměnu rodiny andělovým přičiněním. Pak může být přínosné i zadání této výtvarné aktivity zúžit na tvoření našeho soukromého anděla-ochránce, ať už si ho představujeme jakkoli.

I tu nejčernější skvrnu

světlo vyšisuje do běla

každý přece máme v sobě

ukrytého anděla

(Veronika Poldauf Riedlbauchová)

Použili jste něco z našich aktivit?
Dejte nám o tom prosím vědět v interaktivním dotazníku.
Nezabere vám to víc než dvě minuty a nám to moc pomůže.
Děkujeme!

<https://www.menti.com/alicpmuk1pn3>

Příloha: plakát k inscenaci To je andělení!

